

Talán ősi fészünkben kellően degenerálódtunk. Köztudott, hogy évszázadok óta elől járunk az országos öngyilkossági statisztikában. Emlékezünk a szórháti „öngyilkosok dúljére” – ahogy a nép elnevezte ezt a határrészt –, ahol alig akadt család, amelyekben valaki ne önkezével vetett volna véget az életének. Ennek a jelenségnek a valódi okát máig sem ismerjük, csak negatív élettani, lélektani és szociológiai jelenségeként hozzánk kötődött.

Nyakas kálvinisták voltunk, akik többet káromkodtunk, mint imádkoztunk, és egyikkel sem mentünk semmire. Vagy kinőtt fogakkal, többlet csonttal, kezében pajzzsal táltost szültünk, aki megismerve bennünket elhagyott, vagy elvetéltünk. A levéltárakban őrzött egykori bűnpörökből ismert, hogy elődeink közül sokan a paráználkodás, rablás, csalás, hamisítás, beségás, árulás mesterei voltak. A bigott vallási szekták a legtöbb hívüket is lakóhelyükről toborozták. Hány gyermeket abortáltunk, kítaszítottunk, hány öreget eldobtunk! Mégis, a vásárhelyi nagycsalád összetartásával, az anyák ósanya-jellegű szeretetével, matriarkális gondoskodásával minden társadalom és kor számára példát mutattunk, hogyan tud több nemzedék egy fedél alatt, egy kenyéren szeretetben és becsületben élni.

A parasztpolgárosodás során, tanulás – és ahogy a nép gorombán fogalmazott: „a koszból való kivakaródzás” – során „Nagy Családok”, úrhatnám nemzedékek is kialakultak. Szerencsére a tanult parasztságnak ők a kisebb részét alkották, de rendkívül agresszívekké váltak. A felszínen úszó, minél kevesebb munkával megélő, ügyeskedő réteghez tartoztak, akik hamarosan elfelejtették azt a népet, amelyből jöttek. Ezek minden politikai társadalomváltás során a fölszínre eveztek. A középszerűséget és a dekadenciát képviselve, tipikus csomorkányi réteget alkottak. Mivel kis város vagyunk, nem nagy a választékunk...

